

תהום (שם). וְאֵלֶּיךָ אֲנִי בָּכוּשִׁין דְּשָׁכִינְתָּא תַּתְּאָה בְּגִלְוֵתָא. וּמֵאֵן גְּרִים הָאִי. אֶלָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קִדְם דְּבָרָא עֲלָמָא הָוָה סְתִים יְהוּה.

לְבַתֵּר אֲתַפְּשֵׁט ה' לְתַתָּא וְאֲתַמַּר בֵּיה וְהָאֲרִיץ הֵייתָה תְּהוּ וְבַהוּ. וְרָזָא דְמַלְהָ (שם ב ד)

אֶלָּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאֲרִיץ בְּהַבְּרָאָם. בְּה' בְּרָאָם. הָרִי לָךְ דִּיהוּה לְבוּשָׁה תְּהוּ. וּבְגִין דָּא כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים וְגו' (שם ב). לֹא הָוָה נְחִית נְבִיעוּ עֲלֵהָ. בְּגִין דְּאָדָם אִין, דִּיהוּה בְּעֲלֵהָ לְעֵלָּא סְתִים בְּאִין. עַד דְּאֲתַפְּשֵׁט ו' מִן יְהוּ דְּאִיהוּ בִּינָה ם דְּאִיהִי מְקוֹרָא דְּנְבִיעוּ דְּאִיהִי נְקֻדָּה סְתִימָאָה. וּמִיד וְהַשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

תהום (שם). וְאֵלֶּיךָ אֲנִי בָּכוּשִׁים שֶׁל הַשְּׁכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה בְּגִלְוֹת. וּמִי גְרַם אֶת זֶה? אֶלָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קִדְם שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם הֵינָה נִסְתֵּר יְהוּה.

אֲחֵר כִּף הַתַּפְּשֻׁטָה ה' לְמַטָּה, וְנִאֲמַר בּוּ וְהָאֲרִיץ הֵייתָה תְּהוּ וְבַהוּ. וְסוּד הַדְּבָר - אֶלָּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאֲרִיץ בְּהַבְּרָאָם, בְּה' בְּרָאָם. הָרִי לָךְ שְׁהִיָּה לְבוּשׁוֹ תְּהוּ. וּמִשׁוּם כִּף כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים וְגו' (שם ב), לֹא יִרְדֶּה עָלָיו נְבִיעָה, מִשׁוּם שְׁאָדָם אִין. שְׁהִיָּה בְּעֲלֵהָ נִסְתֵּר לְמַעְלָה בְּאִין, עַד שֶׁהַתַּפְּשֻׁטָה ו' מִן יְהוּ שֶׁהוּא בִּינָה ם, שְׁהִיא מְקוֹר הַנְּבִיעָה שְׁהִיא נְקֻדָּה נִסְתֵּרָת. וּמִיד וְהַשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

וּקְדָם שְׁיִרְדָּה, הֵינָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹנֵה עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן, מִשׁוּם שֶׁלֹּא הֵייתָה נְבִיעָה יוֹרְדָת. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁיִּרְדֶּה הַנְּבִיעָה לָהּ, הֵייתָה הַרְאֵשִׁית מְחֻסְדָּה. זְהוּ שְׁפָתוֹב אִמְרָתִי עוֹלָם חֻסְדָּה בְּנָה. וּמִשׁוּם כִּף לֹא תְּהוּ בְּרָאָה, לְשַׁבַּת יְצִרָה. וְנִאֲמַר בְּהָ (ב) לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדוֹ.

וּבִזְמַן שֶׁהִיָּה תְּהוּ, אָמַר אֱלֹהִים לְנַח (בְּרֵאשִׁית ו) קֵץ כָּל בִּשְׁר בָּא לְפָנַי. וְזֶה הַקֵּץ שֶׁל יְצִחָק, שֶׁנִּאֲמַר בּוּ כִּי אֲתָךְ רֵאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה (שם). שְׂאָם אֲתָה מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עֲלֵיָהֶם, (לֹא נִחְרַב, וְכִּי הַרְאָה לוֹ בְּרַמּוֹ בְּסוּף הַיָּמִים, כִּי שִׁבְקֵשׁ רַחֲמִים עֲלֵיָהֶם) וְלֹא יָמוּת מִשִּׁיחַ שֶׁהוּא מְצַד הַשְּׂמָאל. אָמַר לוֹ, וְתָרִי בּוֹנֵה עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן הֵינָה קִדְם שֶׁנְּבָרָא הָעוֹלָם. אֶלָּא מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחֲרִית, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָאָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁהִיָּה בּוֹנֵה, וְנִחְרַבּוּ קִדְם שֶׁנְּבָרָאוּ. רָאָה שֶׁהִיוּ עוֹשִׂים מַעֲשִׂים שֶׁנִּחְרַבּוּ, וְכִיּוֹן שֶׁבָּרָא וּמְנַע מֵהֶם בְּרַכּוֹת, הִחְשִׁיב אוֹתָם כְּאֵלוֹ הַחֲרִיב אוֹתָם.

וּקְדָם דְּנַחַתַּת הָוָה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹנֵה עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן בְּגִין דְּלָא הָוָה נְבִיעוּ נְחִית בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּנַחַת נְבִיעוּ לְגַבֵּי ה', הָוָה שְׁיִרוֹתָא מְחֻסְדָּה הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים פ ט ג) אִמְרָתִי עוֹלָם חֻסְדָּה יִבְנֶה. וּבְגִין דָּא (יִשְׁעִיָּה מֵה יח) לֹא תְּהוּ בְּרָאָה לְשַׁבַּת יְצִרָה, וְאֲתַמַּר בְּהָ (נ"א בִּיהָ) (בְּרֵאשִׁית ב יח) לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדוֹ.

וּבִזְמַנָּא דִּיהוּה תְּהוּ אָמַר אֱלֹהִים לְנַח (בְּרֵאשִׁית ו יג) קֵץ כָּל בִּשְׁר בָּא לְפָנַי. וְדָא קֵץ דִּי יְצִחָק דְּאֲתַמַּר בֵּיה כִּי אֲתָךְ רֵאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה (שם ז א). דְּאִי אֲנִתְּ בְּעֵי רַחֲמֵי עֲלֵיָהוּ. (לֹא אִיתְחַרְבוּ וְהָכִי אֲחִיו לִיה בְּרַמּוֹ בְּסוּף יוֹמָא בְּגִין דִּיהָא בְּעֵי רַחֲמֵי עֲלֵיָהוּ) (ד' קכח ע"ב) וְלֹא יָמוּת מִשִּׁיחַ דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דְשְׂמָאֵלָא. אָמַר לִיה וְהָא בּוֹנֵה עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן הָוָה קִדְם דְּאֲתַבְּרִי עֲלָמָא אֶלָּא (יִשְׁעִיָּה מו ע) מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחֲרִית דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָזָא בְּמַחְשַׁבְתָּהּ כָּל דְּרִין דִּיהוּה בּוֹנֵה וְאֲתַחְרִיבּוּ קִדְם דְּאֲתַבְּרִיאוּ. חָזָא דִּיהוּה עֲבָדִין עוֹבְדִין דְּאֲתַחְרִיבּוּ וְכִיּוֹן דְּבָרָא וּמְנַע בְּרַפְּאָן מְנִיָּהוּ, חֲשִׁיב לוֹן כְּאֵלוֹ הוּא חֲרִיב לוֹן.

וְזֶה מְדַבֵּר עַל סוּף הַיָּמִים
שֶׁתּוֹלְדוֹת הִלְלוּ הָרַעִים הָיוּ
גּוֹרְמִים שֶׁהִנְהָרוּ יַחְרַב וַיִּבֶשׁ.
הַנְּבִיעָה שֶׁלוֹ בִּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת,
בַּשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה וּבַשְּׂכִינָה
הַתַּחְתּוֹנָה. וְזֶהוּ יַחְרַב - בְּבֵית
רֵאשׁוֹן, וַיִּבֶשׁ - בְּבֵית שְׁנִי. וְלִנְח
הַתְּגִלָּה מֵה שֶׁהָיָה עֲתִיד לִהְיוֹת,
וְלֹא בִקֵּשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם.

עַד שֶׁבָּא מֹשֶׁה וּבִקֵּשׁ רַחֲמִים.
וְעֲתִידִים הָיוּ יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא יֵצְאוּ
אֶלָּא אֶחָד מֵעִיר וּשְׁנָיִם
מִמְשַׁפְּחָה, מִצַּד הַגְּבוּרָה שֶׁהִיא
הַדִּין, וְהָיָה חוֹזֵר הָעוֹלָם לְתֹהוֹ
וּבִהּוּ. וּמִשׁוֹם שֶׁבִקֵּשׁ מֹשֶׁה
רַחֲמִים עֲלֵיהֶם, הִשְׁמָאל דּוּחָה,
וְלֹא יֵצְאוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל. וַיִּמֵּן
מִקְרַבָּת, שֶׁהִיא יָמִין מִטָּה כְּלָפִי
חֹסֵד. וּמִשָּׁה, מִשׁוֹם שֶׁנִּתְּן עֲצָמוֹ
עֲלֵיהֶם, נִתְּן תַּקָּף לְדַרְגָּתוֹ שֶׁהִיא
הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה
שֶׁנִּתְּנָה בְּיָמִין. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (דברים
א) מִיִּמִּינוֹ אֵשׁ דֶּת לָמוֹ, וּמִשׁוֹם
זֶה הַגְּאֻלָּה תְלוּיָהּ בּוֹ. זֶהוּ שְׁכַתּוּב
לֹא יִסּוּר שְׁבֻט מִיַּהוּדָה וְגוֹ', עַד
כִּי יָבֹא שִׁיל"ה, שֶׁהוּא מֹשֶׁה
בַּחֲשׁוֹנוֹ יִסּוּר צְדִיק, בּוֹ ס"ו
תְּהֵא דוּחָה.

אֲפֹּה עַל גִּבְ שֶׁבְּאַרְנוּ בּוֹ כֹּל הַנֶּפֶשׁ
הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרִימָה שְׁשִׁים
וְשֵׁשׁ. מִשׁוֹם שֶׁנִּקְשָׁר בְּשִׁמְאֵל,
וַיִּמֵּן מִקְרַבָּת. מִשׁוֹם שֶׁתְלוּי
מִמְנֵו הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, שֶׁס"ו הֵם
שְׁשִׁים מִסְכָּתוֹת וְשִׁשָּׁה סְדְרֵי
מִשְׁנָה שֶׁנִּתְּנוּ מִגְּבוּרָה, שֶׁהִיא
הַשְׁמָאל. שְׁשִׁים גְּבוּרִים נִקְרְאוּ,
שְׁנוֹסְעִים מִגְּבוּרָה שְׁשֵׁם תּוֹרָה
שֶׁבְעַל פָּה, שֶׁהִיא שְׂכִינָה
תַּחְתּוֹנָה, הַכָּלֵל שֶׁל שְׁשִׁים
מִסְכָּתוֹת וְשִׁשָּׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה.

שֶׁתּוֹרָה שֶׁבְכַתָּב הִיא הֶלֶב,
הַכָּלֵל מִל"ב אֱלֹהִים, וְתוֹרָה
שֶׁבְעַל פֶּה - פֶּה. וְזֶהוּ הֶלֶב לְפֶה
לֹא גֵלָה, מִשׁוֹם שֶׁעֲתִיד הַשְׁמָאל

וְדָא מְמַלֵּל עַל סוּף יוֹמֵי דְאֵלִין תּוֹלְדֵין בִּישׁוּן
הוּוּ גְרַמִּין (אייב די יא) דְנִהָר יַחְרַב וַיִּבֶשׁ. נְבִיעָה
דִּילָה בְּתַרִּין עֲלָמִין שְׂכִינָה עֲלָאָה וּשְׂכִינָה
תַּתָּאָה. וְדָא אִיהוּ יַחְרַב בְּבֵית רֵאשׁוֹן, וַיִּבֶשׁ
בְּבֵית שְׁנִי. וְלִנְח אֲתַגְלִיא מֵה דְהוּה עֲתִיד
לְמַהוּי, וְלֹא בַעֲא רַחֲמֵי עֲלֵיהוּ.

עַד דְּאֲתָא מֹשֶׁה וּבַעֲא רַחֲמֵי. וְעֲתִידִין הוּוּ
יִשְׂרָאֵל דְּלֹא יַפְקוּן אֶלָּא (ירמיה ג יד) חַד מֵעִיר
וּשְׁנָיִם מִמְשַׁפְּחָה, מִסְטָרָא דְגְבוּרָה דְהוּא דִין.
וְאֲתַחְזֵר עֲלָמָא לְתֹהוֹ וּבִהּוּ. וּבְגִין דְּבַעֲא מֹשֶׁה
רַחֲמִין עֲלֵיהוּ שְׁמָאל דּוּחָה וְלֹא יַפְקוּן בִּיה
יִשְׂרָאֵל וַיִּמֵּן מִקְרַבָּת דְּאִיהוּ יִמִּינָא מִטָּה כְּלָפִי
חֹסֵד. וּמִשָּׁה בְּגִין דְּיַהֲיִב גְרַמָּה עֲלֵיהוּ, יַהֲב
תַּקָּפָא לְדַרְגָּה דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא,
דְּאִיהוּ אוּרִיתָא דְאֲתִיְהִיבַת בִּימִינָא. הַדָּא הוּא
דְכַתִּיב (דברים לג ב) מִיִּמִּינוֹ אֵשׁ דֶּת לָמוֹ. וּבְגִין דָּא
פִּרְקָנָא בִּיה תְלוּיָא הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (בראשית מט ו)
לֹא יִסּוּר שְׁבֻט מִיַּהוּדָה וְגוֹ'. עַד כִּי יָבֹא
שִׁיל"ה, דְּאִיהוּ מֹשֶׁה בַּחֲשׁוֹנָה יִסּוּר צְדִיק בִּיה
ס"ו תְּהֵא דוּחָה.

אֲפֹה עַל גִּבְ דְּאוּקִימָנָא בִּיה (שם מו כו) כֹּל הַנֶּפֶשׁ
הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרִימָה שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ. בְּגִין
דְּאֲתַקְשָׁר בְּשִׁמְאֵלָא וַיִּמֵּן מִקְרַבָּת. בְּגִין דְּתְלוּיָא
מִנְה עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא דְס"ו אֲנוּן שְׁתִּין
מִסְכָּתוֹת וְשִׁית סְדְרֵי מִשְׁנָה דְאֲתִיְהִיבוּ
מִגְּבוּרָה. דְּאִיהוּ שְׁמָאלָא. שְׁשִׁים גְּבוּרִים
אֲתַקְרִיאוּ דְנִטְלִין מִגְּבוּרָה דְתַמָּן אוּרִיתָא דְבְעַל
פֶּה דְאִיהוּ שְׂכִינָתָא תַּתָּאָה כְּלָלָא דְשְׁשִׁים
מִסְכָּתוֹת וְשִׁית סְדְרֵי מִשְׁנָה.

דְאוּרִיתָא דְבְכַתָּב אִיהוּ לְבָא כְּלָלָא מִל"ב
אֱלֹהִים, וְאוּרִיתָא דְבְעַל פֶּה פּוּמָא.
וְדָא אִיהוּ לְבָא לְפּוּמָא לָא גְלִי. בְּגִין דְּעֲתִידָא
שְׁמָאלָא דְאִיהוּ פּוּמָא לְאֲתִדְחִיא וּכְגוֹנָא דְלְבָא

אִיהוּ סְתִימָה הָכִי פִּרְקָנָא סְתִימָא בְּלִפְא וּפּוּמָא
 דְּאִיהוּ גְּלִיָּא, לֹא אֲתַגְּלִי פִּרְקָנָא. וּבְגִין דְּכֻלָּא
 תְּלִיָּא בִּימִינָא, אָמַר (רות ג יג) חֵי ה' שְׁכָבִי עַד
 הַבֶּקֶר, וּבְגִין דְּפִרְקָנָא תְּלִיָּא בִּימִינָא אָמַר
 הַנְּבִיא (ישעיה נג א) וּזְרוּעֵ ה' עַל מִי נִגְלָתָהּ. עַל מִי
 וּדְאִי דְּאֲתַמַּר בֵּיה (איכה ב יג) מִי יִרְפָּא לָךְ. הָדָא
 הוּא דְּכֻתִּיב (איכה ב) מָה אַעֲיִדְךָ מָה אֲדַמָּה לָךְ.
 הַהוּא דְּאֲתַמַּר בֵּיה (שמות ג יג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ
 מָה אָמַר. בַּמֶּה יִיְתִי נַחֲמָה וּבַמֶּה יִי אֲסוּוֹתָא.
 הָדָא הוּא דְּכֻתִּיב מֶה אֲשׁוּה לָךְ וְאֲנַחֲמְךָ מִי
 יִרְפָּא לָךְ. דְּמִשָּׁה אִיהוּ מַה שְּׁמוֹ וּבֵיה יְהֵא
 נַחֲמָה.

וּבְגִין דָּא כְּפַל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמָה (שם פסוק
 ד) מִשָּׁה מִשָּׁה, חַד עַל פִּרְקָנָא קַדְמָאָה,
 וְחַד עַל בִּתְרִיתָא. וּבְגִין דָּא (שמות טו א) אֲזַ יִשִּׁיר
 מִשָּׁה. אֲזַ שֵׁר לֹא נֶאֱמַר אֱלָא אֲזַ יִשִּׁיר.

עֲשִׂירָאָה בַּתְּפִלָּה, וְדָא שְׁכִינְתָא, עֲלֵיה אֲתַמַּר
 (תהלים יז א) תְּפִלָּה לְדָוִד שְׁמָעָה ה' צְדָק.
 וְדָוִד בְּרוּחַ קַדְשָׁא אָמַר עַל יִשְׂרָאֵל בְּאַחֲרִית
 יוֹמִין דְּגָלוּתָא (תהלים יז יג) בַּחֲנֻת לְבִי פִּקְדֹת לִילָה,
 וְלִית לִילָה אֱלָא גָלוּת. וְאִיּוֹב מַה דְּאָמַר כֻּלָּא
 הָוָה מִשָּׁל עַל יִשְׂרָאֵל דְּאָמַר (איוב ז ט) כָּלָה עֲנָן
 וַיִּלָּךְ, וְשִׁטָּן בָּעָא לְקַטְרָגָא לִיה וְאָמַר קַדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא (שם לד לה) אִיּוֹב לֹא בִדְעַת יַדְבָּר.

וַיַּעֲקֹב בְּגִין דְּחִזָּא בְּרוּחַ קַדְשָׁא דְּוַחֲקָא דְּגָלוּתָא
 בַּתְּרָאָה בְּסוּף יוֹמִיָּא, אָמַר (בראשית לב ח)
 וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצְרֹ לוֹ. וּפְלִיג עֲמָא קַדִּישָׁא
 בְּגָלוּת לְתַלְת סְטָרִין. הָדָא הוּא דְּכֻתִּיב (שם לג ב)
 וַיִּשָּׂם אֶת הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת יַלְדֵיהֶן וְאֶת שְׂנֵי בְּרִישָׁא
 בְּגָלוּתָא דְּאָדוּם. וְאֶת לֵאָה וַיַּלְדֶּיהָ אַחֲרָנִים
 וְאֶת רַחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרָנִים (שם לג). וּבְגִין דְּחִזָּא
 בְּתַר כֵּן עֲנִיּוּתָא וְצַעֲרָא דִּילְהוֹן אָמַר, וְשִׁבְתִּי
 בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי (שם כח כא), דָּא מְקַדְשָׁא,

שְׁהוּא הִפָּה לְהַדְּחוּת. וּכְמוֹ שְׁהִלֵּב
 הוּא נִסְתַּר, כִּף הַגְּאָלָה נִסְתַּרְתָּ
 בְּלִב. וְהִפָּה, שְׁהוּא גְּלוּי, לֹא גְּלָה
 אֶת הַגְּאָלָה. וּמִשׁוּם שְׁהִכַל תְּלוּי
 בְּיָמִין, אָמַר (רות ג) חֵי ה' שְׁכָבִי עַד
 הַבֶּקֶר. וּמִשׁוּם שְׁהַגְּאָלָה תְּלוּיָה
 בְּיָמִין, אָמַר הַנְּבִיא (ישעיה נג) וּזְרוּעֵ
 ה' עַל מִי נִגְלָתָהּ. עַל מִי וּדְאִי,
 שְׁנַאֲמַר בּוֹ מִי יִרְפָּא לָךְ. זְהוּ
 שְׁפָתוֹב (איכה ב) מָה אַעֲיִדְךָ מָה
 אֲדַמָּה לָךְ, הַהוּא שְׁנַאֲמַר בּוֹ
 וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מָה אָמַר.
 בְּמֶה תְּבַא הַנַּחֲמָה וּבַמֶּה יִי
 הַרְפּוּאָה. זְהוּ שְׁפָתוֹב מֶה אֲשׁוּה
 לָךְ וְאֲנַחֲמְךָ מִי יִרְפָּא לָךְ. שְׁמִשָּׁה
 הוּא מַה שְּׁמוֹ, וּבּוֹ תְּהִיָּה נַחֲמָה.
 וּכְמוֹם כִּף כְּפַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֶת שְׁמוֹ מִשָּׁה מִשָּׁה, אֶחָד עַל
 הַגְּאָלָה הַרְאִשׁוּנָה, וְאֶחָד עַל
 הַאֲחֲרוּנָה. וּמִשׁוּם זְה אֲזַ יִשִּׁיר
 מִשָּׁה. אֲזַ שֵׁר לֹא נֶאֱמַר, אֱלָא אֲזַ
 יִשִּׁיר.

הַעֲשִׂירִי בַּתְּפִלָּה, וְזוֹ הַשְּׁכִינָה,
 עֲלֵיה נֶאֱמַר תְּפִלָּה לְדָוִד שְׁמָעָה
 ה' צְדָק. וְדָוִד בְּרוּחַ הַקְּדוּשׁ אָמַר
 עַל יִשְׂרָאֵל בְּאַחֲרִית הַיָּמִים שֶׁל
 הַגָּלוּת, (תהלים יז) בַּחֲנֻת לְבִי פִּקְדֹת
 לִילָה. וְאִין לִילָה אֱלָא גָלוּת.
 וְאִיּוֹב מַה שְּׁאָמַר, הַכֹּל הִיָּה מִשָּׁל
 עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁאָמַר כָּלָה עֲנָן וַיִּלָּךְ.
 וְהַשִּׁטָּן רָצָה לְקַטְרָג עֲלֵיו, וְאָמַר
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִיּוֹב לֹא
 בִדְעַת יַדְבָּר.

וַיַּעֲקֹב, מִשׁוּם שְׂרָאָה בְּרוּחַ
 הַקְּדוּשׁ אֶת דְּחַק הַגָּלוּת הַאֲחֲרוּנָה
 בְּסוּף הַיָּמִים, אָמַר (בראשית לב)
 וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצְרֹ לוֹ, וְחֻלְק
 הָעַם הַקְּדוּשׁ בְּגָלוּת לְשִׁלְשָׁה
 צְדָדִים. זְהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּשָּׂם אֶת
 הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת יַלְדֵיהֶן רִאשֻׁנָה,
 בְּרִאשׁ בְּגָלוּת שֶׁל אָדוּם. וְאֶת
 לֵאָה וַיַּלְדֶּיהָ אַחֲרָנִים וְאֶת רַחֵל
 וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרָנִים (שם לב). וּמִשׁוּם
 שְׂרָאָה אַחַר כֵּן אֶת הָעֵנִי וְהַצַּעַר